

Morgendagens kompetencer – hvorfor målstyring og evaluering er god latin i en globaliseret verden

Voksenpædagogisk træf i Odense, 14. maj 2013

Agi Csonka, Direktør
Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

Business manager, Rambøll

Forsker, SFI

Konsulent, AMS

Direktør, EVA

HR-chef, TDC

Vi evaluerer for at udvikle

Sociologer, politologer
filosoffer, pædagoger
økonomer, lærere
antropologer....

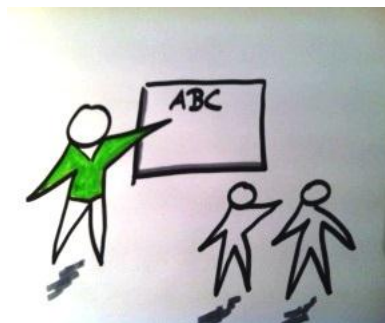
Evalueringer

Redskaber

Praksisudvikling

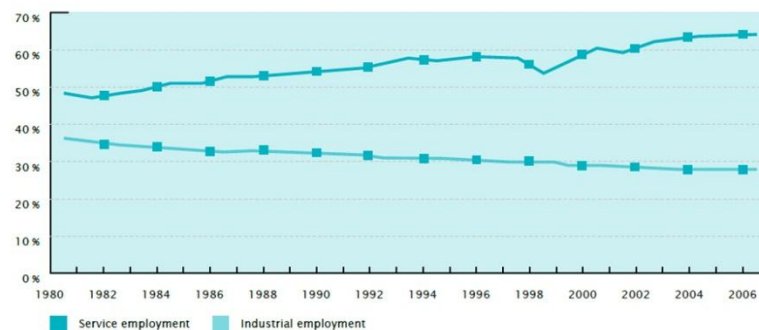

Udviklingen i arbejdsmarkedets behov

Beskæftigelsesfordeling mellem service og industri i EU

Commission/Oxford Research 2010

Øget konkurrence

Effektivitet

Øget usikkerhed

Fleksibilitet

*Øget forandrings-
hastighed*

Politisering

Kræsne kunder

Målstyring

Fra: Industrisamfunds-kontrakt

Ordrede
arbejdsforhold
Godt (fysisk) arbejdsmiljø

Tilstedeværelse
faglig dygtighed
lydighed

Til: Videnssamfunds-kontrakt

anerkendelse,
udviklingsmuligheder
råderum

tilgængelighed
engagement
lydhørhed

Den nye sociale kontrakt kræver *kompetencer:*

- At kunne agere i det usikre og det foranderlige
-
- At kunne forstå og agere i kontekst
- At kunne tage bestik af situationen og agere adækvat
- At kunne tilpasse opgaveløsning i forhold til kundernes forventninger
- At kunne "lede med"

International konvergens i uddannelsestænkningen

Internationalt konvergens-pres mod styring efter kompetencer

- Bologna-processen
 - Fokus på gennemsigtighed og international mobilitet
- European Qualification Framework

Otte niveauer med mål for læringsudbytte der er beskrevet med begreberne viden, færdigheder og kompetencer
- Internationale komparative undersøgelser
 - PISA
 - PIAAC

Fokus på kompetencer

"Kvalifikationer er noget, man har, og som er certificeret på eksamensbevis, svendebrev. Kompetent er noget, man bliver og viser sig som".

(S. Herman)

Kompetence...

- Forudsætter viden og færdigheder
- Er handling
- Er situationsbestemt
- Trandenscerer traditionel fagopdeling
- Giver læringen retning og mening
- Er grundlaget for et godt liv

Hvad er målstyring (godt for)?

Formål og mål på AMU

AMU-lovens formål

”fremme et bredt, samordnet udbud af erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse (..) bidrage til at vedligeholde, udbygge og forbedre deltagernes kvalifikationer i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov og bidrage til deltagernes videre kompetenceudvikling, 2) medvirke til at afhjælpe omstillings- og tilpasningsproblemer (..) 3) give voksne muligheder for at forbedre såvel erhvervskompetencen som den personlige kompetence”

Mål for arbejdsmarkedsuddannelsen: Håndtering af olie- og kemikalieaffald

”Målet er, at du på baggrund af teori om indsamling, modtagelse, sortering, behandling, forsendelse mv. kan håndtere affaldet miljømæssigt korrekt i henhold til bortskaffelsessystemer, transportregler og de sikkerhedsforanstaltninger, der skal overholdes ved indsamling, modtagelse og forsendelse af olie- og kemikalieaffald. Du kan endvidere handle korrekt ved uheld og brand samt yde førstehjælp ved skader...”

Formål og mål på avu

- AVU-lovens formål
 - "styrke voksnes muligheder for videre uddannelse og at fremme deres interesse for at uddanne sig (..) styrke kursisternes faglige indsigt, viden og kompetencer samt deres kritiske sans (..) forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund. (..) bidrage til, at kursisterne med viden og holdninger kan handle i en lokal og global sammenhæng."
- Formål for dansk, basis
 - "styrke kursistens oplevelse af sproget som en kilde til personlig og kulturel udvikling. (..) formulere sig bevidst i tale og skrift og til at lytte til og læse forskellige teksttyper med forståelse og personlig tilegnelse. (..) styrke kursistens evne til at håndtere informationer (..) fremme kursistens muligheder for at orientere sig og handle i et moderne, demokratisk og globalt orienteret samfund."
- Herunder faglige mål, fx (uddrag af pkt. 2.1)
 - "at kursisten på et basalt niveau kan: Tale og lytte, a) bruge talesproget forståeligt og klart i samtale, samarbejde, diskussion og fremlæggelse, b) lytte aktivt og følge op med spørgsmål og kommentarer c) forstå, at sproglige valg er bestemt af situation og hensigt d) bruge et danskfagligt sprog som basis for faglig tænkning"

Folkeskolens formål

- **§ 1.** Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.
- *Stk. 2.* Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.
- *Stk. 3.* Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

Trin- og slutmål

Geografi trinmål, 8. klasse

"Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- kende til den globale befolknings tilvækst og fordeling
- kende til fordelingen af verdens storbyer
- beskrive industrilokalisering i forhold til råstoffer, arbejdskraft, transport og markeder i både i- og ulande ..."

Matematik slutmål, 9. klasse

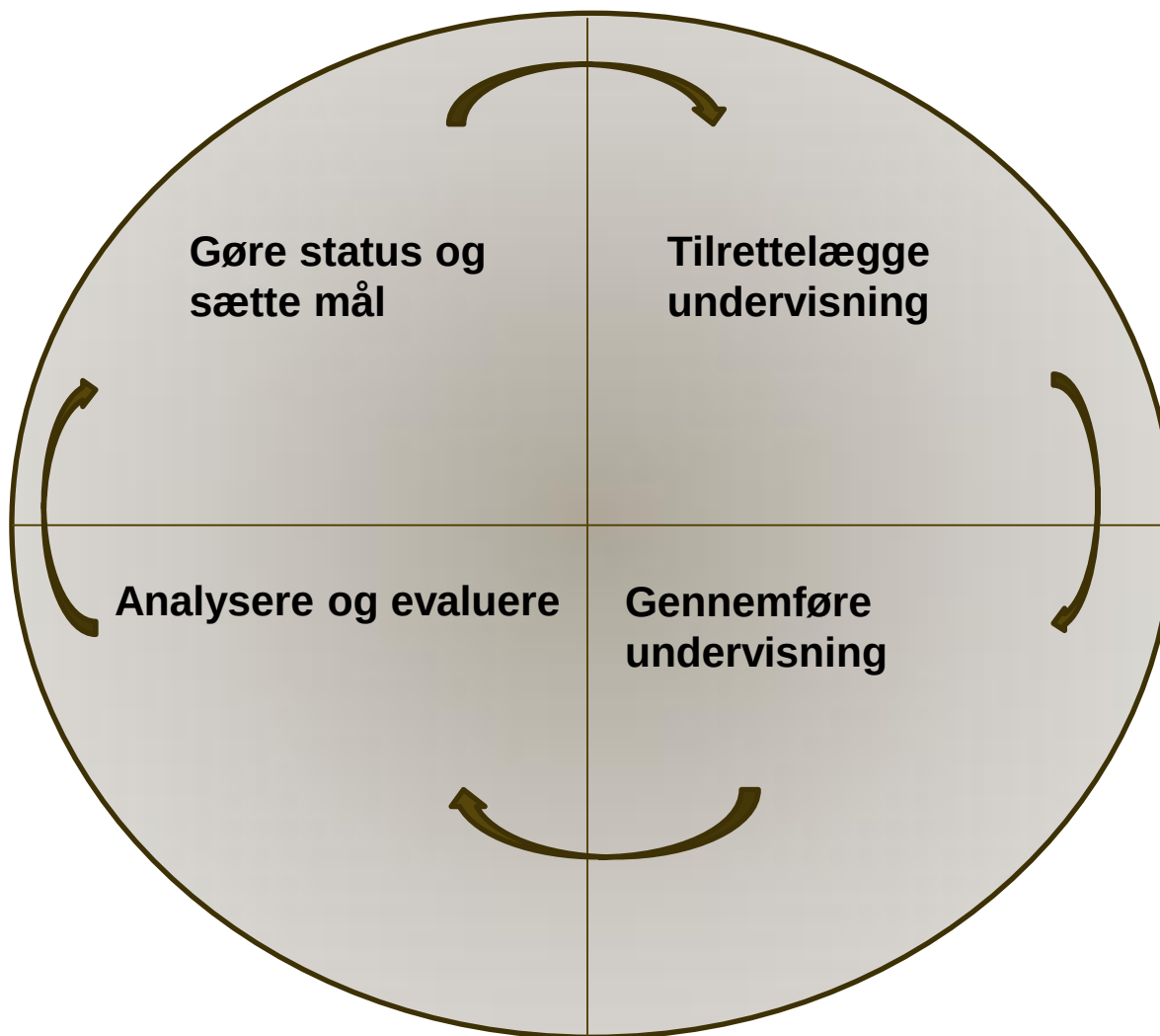
"Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

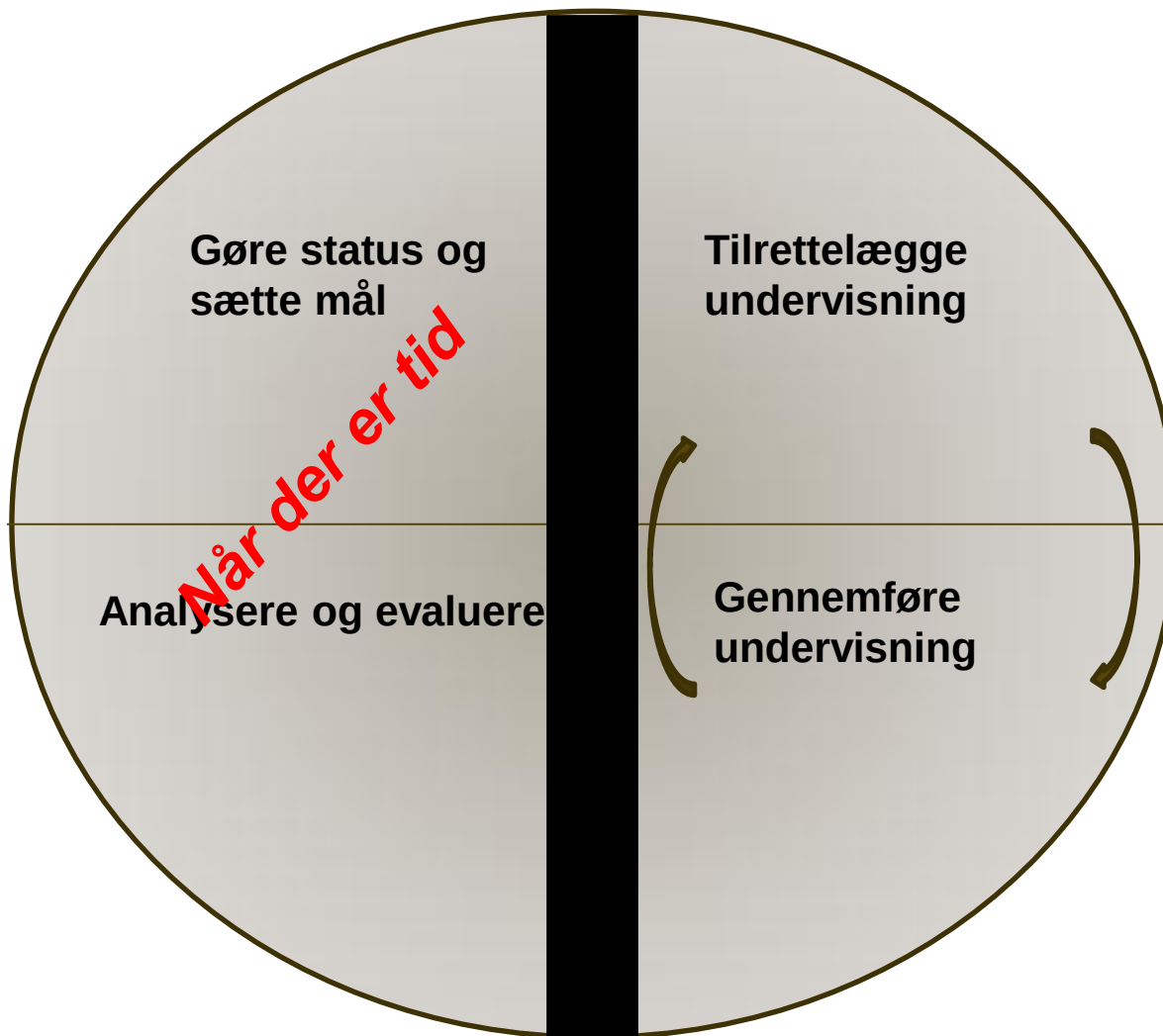
- stille spørgsmål, som er karakteristiske for matematik og have blik for hvilke typer af svar, som kan forventes (tankegangskompetence)
- erkende, formulere, afgrænse og løse matematiske problemer og vurdere løsningerne (problembehandlingskompetence)

Målstyring

- en revolution i uddannelsesverdenen

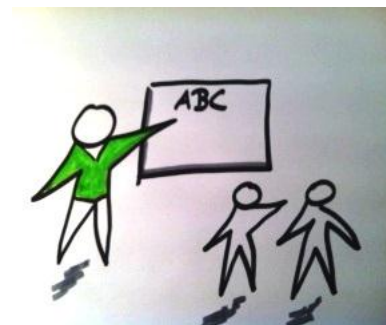
- Fra hvad læreren skal gennemgå - til hvad kursisten skal kunne (fra stof til læring)
- Fra timer og pensum – til indhold og undervisningsformer
- Fra planlægning og gennemførelse til *også* evaluering og målfastsættelse

Målstyring stiller krav til underviserne

- Fokus på kursisternes læring
- Inddragelse af kursisterne i mål for læring
- Fokus på pædagogik og didaktik
- Fokus på evaluering som redskab til målsætning

Målstyring stiller krav til ledelsen

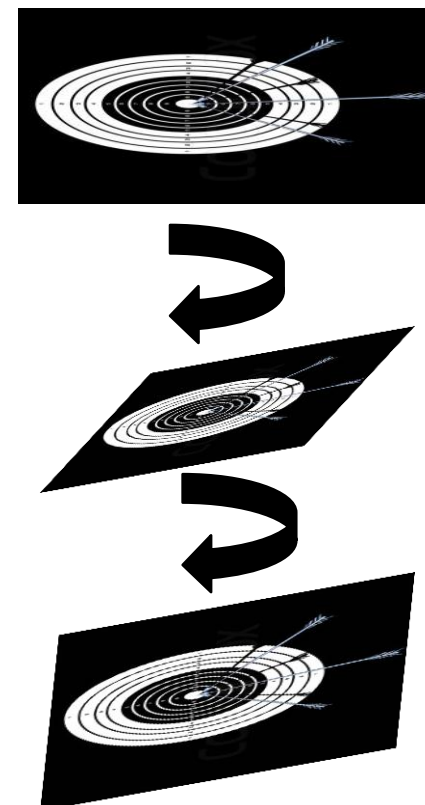
- Om at definere kerneopgaven i fællesskab
- Om at give pædagogisk retning
- Om at sætte mål på skoleniveau

At definere kerneopgaven

"Vores gode resultater er, når eleverne går herfra med mest muligt i rygsækken, og det er ikke så nemt at svare på, hvad det præcis er. At finde frem til, hvad den gode skole er, er en ledelsesopgave – er det karakterer, det er det nok ikke alene, men hvad er det så? Der fortolker vi hele tiden vores opgave".

- Er kerneydelsen "god undervisning" eller "gode læringsmuligheder for alle"?
- Hvordan ser vores kursister ud? Hvad er deres hovedudfordringer? Hvad er kvalitet for vores kursister?

Målstyringen med måde?

- Kan man sætte mål for al læring og udvikling?
- Kan målstyring blive for teknokratisk?
- Hvor bliver dannelse og demokrati af?

Målstyring giver mening når

- Målene ikke er for brede og ikke for smalle
- Der er fokus på den enkeltes læring
- Evaluering bruges til at sætte nye mål
- Ledelsen skaber fælles retning og sætter rammer – også for det ikke-målstyrede pædagogiske arbejde